

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of International Social Research
Cilt: 10 Sayı: 51 Volume: 10 Issue: 51
Ağustos 2017 August 2017
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581
Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1771>

GÖRSEL VE KAVRAMSAL SANATLARDA YAŞAM BOYU ÖĞRENME AÇISINDAN FOTOĞRAF VE MEDYA OKURYAZARLIĞI PHOTOGRAPHY AND MEDIA LITERACY IN TERMS OF LIFELONG LEARNING IN VISUAL AND CONCEPTUAL ART

Erkan ÇİÇEK*

Öz

Görsel sanatlar, göze hitap eden ürünler çıkaran sanatlardır. Seramik, resim, heykel, tasarım, fotoğrafçılık, çini ve mimarlık bu sanatlara örnek olarak verilebilir. Gösteri sanatları, kavramsal sanat ve dikiş gibi farklı sanat türleri de görsel öğeler barındırmaktadır. Işık ile yazmak anlamına gelen fotoğraf kelimesinin köktü, Yunanca ve Latince dillerine dayanır. Photos (ışık) ve graphis (yazı) kelimelerinin birleşiminden oluşur. Fotoğraf sanatı Resim sanatının dijital olarak kaydedilmesidir. Aslında fotoğrafçı makinasını kalem gibi kullanarak resim çizmektedir. Kavramsal sanat olan fotoğraf ve video, yaşam boyu öğrenmeye temel oluşturan önemli yapıtaşlarıdır. Video sanatı, televizyon ve sinemadan farklı olarak hareketli imgelere dayalı sanatsal işlerin bir alt türüdür. Video için "insan algısına meydan okuyan ve onu eğiten görüntüler bütünüdür." denilmektedir. Medya Okuryazarlığı ya da sanatı ise medyanın ürünlerini okuma ve yorumlamadır. Toplum içindeki her insan kitle iletişim araçları sayesinde yoğun bir mesaj trafiği ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu mesajların tamamen yansız ve objektif olduğu söylenemez. Bu yoğun iletişim süreci içerisinde medya mesajlarının insanların yaşantısındaki olumlu veya olumsuz yönlendirici etkisinin zamanla arttığı bir gerçek olarak kabul edilmektedir. Çocuklar, kitle iletişim araçlarından daha fazla etkilenmekte ve bunların olumsuz yönlendirici etkisine daha fazla maruz kalmaktadır. Kitle iletişim araçlarının insan üzerindeki etkisinin fark edilmesiyle beraber bu olumsuz etkiyi ortadan kaldırmak ve kitle iletişim araçlarının olumsuz yönlendirici gücünü azaltmak için dünyada Medya Okuryazarlığı çalışmaları başlamıştır. Türkiye de dünyadaki gelişmeleri takip etmekte ve yeni gelişmelere adapte olmaktadır.

Çalışmamız; Görsel ve Kavramsal Sanatlarda Yaşam Boyu Öğrenme Açısından Fotoğraf ve Medya Okuryazarlığının İncelenmesi konusunu içermektedir. Medya, fotoğraf ve teknoloji bağlamında ana akım eleştirel yaklaşımlardan da faydalanılarak Türkiye'de medya okuryazarlığı dersi içeriğinin ayrıntılı incelenmesi yapılmıştır. Medya okuryazarlığı dersi İletişim meslek liseleri müfredatı içerisinde ayrı bir ders olmamakla birlikte mesleki seçmeli ve zorunlu derslerin içerisinde ünite ve bölüm olarak yer almıştır. Yaşam boyu öğrenme açısından teknoloji ve medyanın gün geçtikçe hayatımızda daha fazla yer alması ile gelen süreçte; birey ve toplumun medyanın içerikleri karşısında bilinçlenmesi için örgün yada yaygın bir eğitimden geçmesi bir ihtiyaçtır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Fotoğraf, Eğitim, Medya.

Abstract

Visual art is about the eye. Ceramics, painting, sculpture, design, photography, tile and architecture are examples of these arts. Different kinds of arts such as performing arts, conceptual arts and sewing also have visual objects. The photograph, which means to write with light, comes from the roots of Greek, Greek and Latin. It consists of words of light and writing. Photo art is similar to painting art. The visual arts, photography and video, always influence our learning. Video art is different from television and cinema. Video, educates the human. Media art is to read and interpret media products. All people are affected by the media in society. Media messages are not objective. Negative media influence is increasing over time. Children of Mass Media people are the most affected. Media literacy in the world of work has begun after the negative effects. It has been following the developments in Turkey. The following is the subject of study: Communications, media and technology as contact media literacy in Turkey of vocational high school program in place, the importance and investigation.

Our work; It examines the study of photography and media literacy in terms of lifelong learning in visual and conceptual arts. This work, which deals with media, photography and technology, has benefited from critical approaches. In this study, the content of media literacy course in Turkey was examined in detail. Media literacy course is taught in communication profession high school. Technology and media are always affecting us in terms of lifelong learning. It is imperative for the individual and the society to become familiar with the contents of the media in order to educate them.

Keywords: Art, Media, Education, Media.

1. GİRİŞ VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Bilgi toplumu oluşturma sürecin de medyanın verdiği bilginin doğru kullanılması günümüz dünyasının önemli sorunları arasında yer almaktadır. Bu sorunların çözümünde medyanın tartışmasız büyük bir etkisi vardır. Toplum içindeki her insan kitle iletişim araçları sayesinde yoğun bir mesaj trafiği ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu mesajların tamamen yansız ve objektif olduğu söylenemez. Bu yoğun iletişim

* Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Fotoğraf ve Video Bölümü.

süreci içerisinde medya mesajlarının insanların yaşantısındaki olumlu veya olumsuz yönlendirici etkisinin zamanla arttığı bir gerçek olarak kabul edilmektedir.

Son yirmi senede Türkiye’de özel radyo ve televizyon yayıncılığının gündeme gelmesiyle beraber ve bilhassa 2000’li senelerde bilgisayar ve internet teknolojisinin tüm evlere girmesiyle toplumdaki her insanın karşı karşıya kaldığı yoğun bilgi akışının insanlar üzerindeki etkileri tartışılır duruma gelmiştir. Kitle iletişim araçlarıyla iletilmekte olan bu kontrolsüz yoğun ve etkin enformasyon, bilhassa çocuklar ve gençleri etkilemektedir. Çünkü çocuk ve gençler bu mesajları ayıklama şansı olmadan ve bilinçsizce almaktadırlar.

İletişim, medya ve teknoloji bağlamında medya okur yazarlığı dersi müfredatının örgün eğitim içerisinde disiplinler arasında faydalı bir işlevi yerine getirdiği söylenebilir. Dersler içerisinde bir ünite olarak yer alan medya okuryazarlığı dersi kısa ve özet şeklinde olsa bile insanlar arası iletişimde kodlama ve kod açma ve bununla birlikte anlamları ortak kılma anlamında birleştirici olmaktadır.

Araştırmanın Amacı, Görsel ve Kavramsal Sanatlarda Yaşam Boyu Öğrenme Açısından Fotoğraf ve Medya Okuryazarlığının İncelenmesidir.

Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları ise Bu Araştırma sonuçları açısından Yaşam Boyu Öğrenme Açısından Fotoğraf ve Medya Okuryazarlığının; ortaöğretimde Radyo Televizyon, Gazetecilik ve Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümleri müfredatında yer alması, dağılımı, yansımaları ve sonuçları açısından incelenmiştir.

Araştırmanın Yöntemi olarak tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Tarama modeli, var olan bir durumu, var olduğu şekliyle tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır. (Karasar,2005)

1.1. Sanat

Sanat; İnsanların geçirdiği evrimleri, yaşama biçimlerini, yaşama bakışlarını, sanat biçimlerini ve sanata bakışlarını değiştirmiştir. Sanat, her dönemde ve her toplumda, farklı görünümde ortaya çıkarak varlığını devam ettirmiştir. Sanatın kendi dışında, hiçbir amacı yoktur. Onun tek amacı kendisidir.

Kanta göre Güzel Sanatı ancak deha yaratabilir. Sanatı insan aklının ürünü olarak gören Hegel ise, “sanattaki güzelliği doğadaki güzellikten üstün tutarak sanatın doğanın taklidi olmadığını savunmuştur.

1.2. Görsel sanatlar nedir?

Görsel sanatlar, güzellik ve zevkle ilgilenen sanatlar için kullanılır. Bu terim ilk defa Fransızcada beaux arts olarak, resim, heykel, baskı gibi görsel sanatları tanımlamak için kullanılmıştır. Günümüzde daha çok, klasik veya akademik sanatla bağlantılı olan geleneksel görsel sanatlar anlamına gelir (www.nedir.com/g%C3%görsel-sanatlar#ixzz4WcUWGGG3 [15.12.2016]).

Güzel sanatlar teriminin ortaya çıkışındaki motivasyon, resim, heykel gibi görsel sanat dallarını; tekstil, seramik gibi zanaat ve uygulamalı sanatlardan ayırmaktır. Buradaki "güzel", sanat eserinin niteliğini değil, disiplinin estetikle bağlantısını vurgulamak için kullanılmıştır. Günümüzde icra edilen ve sadece resim, heykel ve baskıyla kısıtlı olmayan modern ve çağdaş sanat eserleri için açıklayıcı ve kapsayıcı olmadığından, buna alternatif olarak görsel sanatlar tabiri kullanılmaktadır.

1.2.1. Görsel sanatların dalları nelerdir?

Resim sanatı ve alt dalları:

- 1- Soyut
- 2- Natürmort
- 3- Figüratif
- 4- Nü (Çıplak)
- 5- Portre
- 6- Slayt
- 7- Duvar Boyama

8- Önemli Ressamlar ve Eserleri

Özgün baskı sanatı ve alt dalları:

- 1- Gravür
- 2- Serigraf
- 3- Taş Baskı
- 4- Ağaç Baskı
- 5- Özgün Baskı Sanatçıları

Heykel sanatı ve alt dalları:

- 1- Rölyef
- 2- Büst
- 3- Anıt heykeller
- 4- Seramik ve Cam sanatı
- 5- Fotoğrafçılık sanatı

Grafik sanatı ve alt dalları:

- 1- Karikatür
- 2- İllustrasyon
- 3- Manga
- 4- Animasyon
- 5- Çizgi film
- 6- Çizgi roman
- 7- Anime
- 8- Amblem, logo type
- 9- Grafik, Resim, 3d Yazılımları

1.3. Video Sanatı

Video için “insan algısına meydan okuyan ve onu eğiten görüntüler bütünüdür.” denilmektedir (Kılıç, 1995:104). Pek çok yönden video; çağdaş yaratıcı ve kültürel ifade adına bilim ve teknoloji sarmalını araştırarak bu yolda kararlı adımları atanları simgelemektedir (Kılıç, 1995:101). Sinema Sanatı; Teknolojik gelişmelerin durdurulamaz ölçüde hızlandığı 21 yüzyılın en önemli sanatlarından biri olarak kabul görmektedir. Video sanatı, televizyon ve sinemadan farklı olarak hareketli imgelere dayalı sanatsal işlerin bir alt türüdür. Video, görüntü veya ses verilerinden oluşarak analog ya da dijital ortamlarda saklanabilme özelliğine sahiptir. Film ile arasında birçok paralellik ve ilişki olmasına rağmen video sanatı film değildir.

Video sanatının başlangıcı, Nam June Paik'in 1965'te satın alıp denemelerine başladığı Sony Portapark çalışması olmakla birlikte; video sanatı en etkili zamanlarını 1960 ve 1970'li yıllarda sürdürmüştür. Uygulanmaya ve geliştirilmeye devam edilen video sanatı, günümüzde daha çok başka ortam ve araçlarla birleştirilmekte ve başarılı çalışmaların bir parçası olarak kullanılabilir. Video sanatının başlangıcı, Nam June Paik'in 1965'te satın alıp denemelerine başladığı Sony Portapark çalışması olmakla birlikte; video sanatı en etkili zamanlarını 1960 ve 1970'li yıllarda sürdürmüştür. Uygulanmaya ve geliştirilmeye devam edilen video sanatı, günümüzde daha çok başka ortam ve araçlarla birleştirilmekte ve başarılı çalışmaların bir parçası olarak kullanılabilir.

Video sanatı özelinde üzerinde durulması gereken en önemli öge, video sanatı ile sinema arasındaki benzerlik ve farklılık konusudur. Video sanatı ile sinema arasındaki farkların başında; videonun, sinemanın dayandığı birçok temele dayanmaması; oyuncu, diyalog, konu, senaryo gibi öğelere sahip olmak zorunda olmaması ve eğlence amaçlı sinemada bulunan özelliklere bağımlı olmamasıdır. Bu ayrım videoyu sadece sinemadan değil, tanımların bulanıklaştığı bağımsız filmler, kısa filmler, avant-garde sinema gibi sinemanın alt kategorilerinden de ayırmak için önemlidir. Temel olarak, sinemanın ana amacı eğlendirmek iken; videonun ise mecranın sınırlarını keşfetmek veya izleyicinin alışlageldik sinema nedeniyle oluşmuş beklentilerine saldırıda bulunmak gibi çeşitli amaçlar güdebildiğini söyleyebiliriz.

1.4. Fotoğraf

Işık ile yazmak anlamına gelen fotoğraf kelimesinin kökü, Yunanca ve Latince dillerine dayanır. Photos (ışık) ve graphis (yazı) kelimelerinin birleşiminden oluşur (Anonim, 2013: 1).

İlk kez X. yüzyılda, Arap bilim adamı (optikçi, matematikçi) İbni-l Heysem (Alhazen, 965-1051) güneş tutulmasını izlemek için “camera obscura” olarak adlandırılan ilkel karanlık kutuyu kullanmıştır. Bu karanlık kutunun çalışması ise, karanlık bir odanın bir duvarına bir iğne deliği (pinhole) açıldığında dışarıdaki cisimlerin görüntüsünün, deliğin karşısındaki duvara ters olarak düşmesi şeklindedir (Kanburoğlu, 2004:21).

Elde edilen ilk fotoğrafın üzerinden 183 yıl geçti. Başlangıçta çinko levhalara ve kağıtlara, sonra cam taşıyıcılara, ardından da bugün de kullandığımız asetat tabanlar üzerine tespit edilen görüntü, günümüzde artık CCD ve CMOS tipindeki sensörlere (sayısal algılayıcı) işleniyor. Dolayısıyla bugün artık oldukça farklı bir görüntü algılayıcısı ve teknolojisiyle karşı karşıyayız (Kanburoğlu, 2009:14).

1.5. Medya Okuryazarlığı Dersi İçeriği

Teknoloji, Medya Okuryazarlık eğitiminin tarihi eskilere dayanmaktadır. RTÜK'ün araştırmasına göre; “Dünyanın gelişmiş ülkelerinde medya eğitimi ya da Medya Okuryazarlığı dersleri, çeşitli düzeylerde okullarda ders olarak okutulmaktadır. Bu dersler, ya direkt öğretim programlarında olmakta (İngiltere,

Fransa, ABD, vb.) ya da Kanada'da olduğu gibi öğretim programındaki ilgili dersler içinde (sanat, dil bilgisi, edebiyat, vatandaşlık, vb.) okutulmaktadır".

Medya Okuryazarlığının son otuz senesi bilhassa Batılı ülkelerde önemli görülmektedir. Türkiye'deki gelişmeler 2004 senesinden sonra başlamıştır. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Medya Okuryazarlığı hususuna ilk kez 20-21 Şubat 2003 tarihlerinde düzenlenen İletişim Şurasında dile getirerek ve hususa Şuranın sonuç bildirgesinde yer vererek, Türkiye'de konuya yönelik ilk kurumsal vurgulamayı yapmıştır.

1.5.1. İlköğretim Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretim Programı Ünite Başlıkları

ÜNİTE 1: İletişime Giriş

ÜNİTE 2: Medya Kavramı ve Medyanın İşlevleri

ÜNİTE 3: Medya Okuryazarlığı ve Türkiye'deki Uygulama Alanları

ÜNİTE 4: Aile, Çocuk ve Televizyon

ÜNİTE 5: Televizyon

ÜNİTE 6: Radyo

ÜNİTE 7: Gazete ve Dergi

ÜNİTE 8: İnternet

1.5.2. İlköğretim Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretim Programı Ünite Süreleri

ÜNİTELER	KAZANIM SAYILARI	SÜRE/DERS SAATİ	ORANI (%)
İLETİŞİME GİRİŞ	2	2	8
KİTLE İLETİŞİMİ	2	2	8
MEDYA	4	7	17
TELEVİZYON	3	4	12,5
AİLE, ÇOCUK VE TELEVİZYON	4	9	17
RADYO	2	3	8
GAZETE VE DERGİ	4	3	17
İNTERNET (SANAL DÜNYA)	3	6	12,5
Toplam	24	36	100

1.5.3. İlköğretim Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretim Programı Ünite Başlıkları ve İçerikleri

1.ünite

İLETİŞİM NEDİR?, İLETİŞİM NASIL GERÇEKLEŞİR?, GÜZEL BİR ANIM VAR,
İLETİŞİM ÖGELERİNİ TANIYALIM, İLETİŞİM TÜRLERİNİ TANIYALIM, ÖRNEKLERLE
İLETİŞİM, FOTOĞRAFLARDA İLETİŞİM TÜRLERİ.

2.ünite

KİTLE İLETİŞİMİ NEDİR?, KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI, HANGİ KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARINI
KULLANMALIYIM?, İLAN.

3.ünite

MEDYAYI TANIYALIM, MEDYANIN İŞLEVLERİ, TOPLUM, KÜLTÜR VE EKONOMİ, MEDYA
BİZİ DEĞİŞTİREBİLİR Mİ?, MEDYA HANGİ KATKILARI SAĞLAR?, MEDYA VE ETİK, MEDYA NASIL
YANILTIYOR?, YANILTAN HABER,
MEDYADA ETİK, NASIL MEDYA OKURYAZARI OLUNUR, SÖZLÜK ÇALIŞMASI,
MEDYA OKURYAZARIYIZ.

4.ünite

TELEVİZYONUN ETKİN NİTELİKLERİ, AİLEDEN BİRİ, MEDYA ESTETİĞİ, MEDYAYLA EL ELE,
TELEVİZYON SİHİRLİ KUTU MU?, TELEVİZYON YAYINCILIĞININ YAPISI, ARAŞTIRMA
YAPIYORUZ, PROGRAM TÜRLERİ,
TELEVİZYON YAYINLARINI TANIYALIM.

5.ünite

KİM, NEYİ, NEDEN, NE KADAR VE NE ZAMAN İZLİYOR?, TELEVİZYON
ANKET YAPIYORUZ, ANKET SONUÇLARI, AKILLI İŞARETLER ÇOCUKLARI DÜŞÜNÜR,
PROGRAMLARI ANALİZ EDELİM, REKLAMLARI SORGULUYORUZ,

SİZE GÖRE BU İFADELER DOĞRU MUDUR?, TELEVİZYON İZLEME EĞİLİMİMİ BELİRLİYORUM.

6.ünite

RADYOYU TANIYALIM, RADYO DİNLİYORUZ, CANLI YAYINDAYIZ, GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE RADYO, RADYO DİNLERKEN NELERE DİKKAT EDELİM, BİLİNÇLİ BİR DİNLEYİCİYİM , BUNLARA DİKKAT ETMELİYİM.

7.ünite

GAZETE, EŞLEŞTİREREK ÖĞRENELİM, GAZETE ÖRNEĞİ, FOTOĞRAF HABERE RENK VERİR, GAZETE HABERİ KONTROL LİSTESİ, HAYDİ, GAZETE HAZIRLAYALIM, MİZANPAJ YAPIYORUZ, DERGİ İNCELEYELİM, DERGİLERİ TANIYORUZ, BU DERGİDEN NELER ÖĞRENEBİLİRİM?

8.ünite

İNTERNET, İKİ BİLGİSAYARIN İNTERNET ÜZERİNDEN BİLGİ ALIŞ VERİŞİ, DÜNYA BİR TIK UZAĞIMIZDA, İNTERNET KULLANMAYI ÖĞRENİYORUM, İNTERNET SAYESİNDE , ELEKTRONİK ADRES, BİLGİYE ULAŞMAK ÇOK KOLAY,

ELEKTRONİK POSTA, ELEKTRONİK POSTA GÖNDERİYORUM, ELEKTRONİK POSTA ALIYORUM, İNTERNET EĞİTİMİN HİZMETİNDE, İNTERNET'TE NELERE DİKKAT ETMELİYİM?, SANAL ARKADAŞ, İNTERNET SAYESİNDE BULUŞTULAR.

1.6. İletişim Meslek Liselerinde Meslek Derslerine Genel Bir Bakış

Türkiye de daha önceleri ortaöğretim çerçeve programı içerisinde Anadolu İletişim Meslek liseleri olarak adlandırılan bu liseler 2012-2013 Eğitim ve Öğretim yılından itibaren Ticaret ve Meslek liseleri ile çok programlı liseler bünyesine alınarak tabela değişimine gidilmiştir. Yapılan bu değişiklik ile İletişim Meslek Liseleri Anadolu Ticaret Meslek Liseleri içerisinde faaliyetlerini sürdürmüştür. Anadolu İletişim Meslek liseleri bünyesi altında 3 bölüm bulunmaktadır. Bunlar: Radyo Televizyon Alanı, Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri alanı ile Gazetecilik Alanıdır. Şimdi bu alanları ve alanlar içerisinde yer alan dalları inceleyelim.

Radyo Televizyon Alanı: İletişim ve medya sektörü, küresel düzeyde değişen pazar, rekabet koşulları ve hızlı teknolojik ilerlemeler nedeni ile sürekli ve dinamik bir gelişim içindedir. Sektörde faaliyet gösteren kuruluşların rekabet gücünü artırabilmesi için teknolojik gelişmelere göre kendilerini yenilemeleri gerekmektedir. Bu durum sektörde alanında yetişmiş nitelikli eleman ihtiyacını artırmaktadır. Radyo-Televizyon Alanı Çerçeve Öğretim Programında; 1. Radyo-televizyon programcılığı, 2. Grafik-animasyon, 3. Kameramanlık 4. Teknik yapım-yayın dalları yer almaktadır.

Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri Alanı: Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri Programı'nda; Halkla ilişkiler, Müşteri temsilciliği, Kamuoyu araştırmacılığı, Organizasyon sorumlusu ve Fuar organizasyon Sorumlusu dalları yer almaktadır.

Gazetecilik Alanı: Gazetecilik alanı programında; Yazılı basın muhabirliği, TV muhabirliği, Sayfa sekreterliği ve Foto muhabirliği dalları yer almaktadır.

Medya Okur Yazarlığı Dersinin İletişim Meslek Lisesi müfredatında ki Yeri ve Önemi

Medya Okuryazarlık dersinin içeriği İletişim Meslek Liselerinde Bölüm bazında şu şekilde yer bulmaktadır:

Radyo Televizyon Bölümü	
MEDYA OKURYAZARLIĞINA KAYNAKLIK EDEN DERSLER	MEDYA OKURYAZARLIĞINDA YER ALDIĞI ÜNİTELER
TEMEL İLETİŞİM	1,2
MESLEKİ GELİŞİM	1
HABERLEŞME HUKUKU	3
MEDYA TARİHİ	6
MESLEKİ BİLGİSAYAR	8
TELEVİZYON HABERCİLİĞİ	5
TV PROGRAM TÜRLERİ	4

Gazetecilik Bölümü	
MEDYA OKURYAZARLIĞINA KAYNAKLIK EDEN DERSLER	MEDYA OKURYAZARLIĞINDA YER ALDIĞI ÜNİTELER
MESLEKİ GELİŞİM	8
TEMEL İLETİŞİM	1
HABER TOPLAMA VE YAZMA	5
MESLEKİ BİLGİSAYAR	8
MEDYA ORGANİZASYONU	3
HABERLEŞME HUKUKU	3
HABER FOTOĞRAFÇILIĞI	7
MEDYA TARİHİ	6
TELEVİZYON HABERİ	5
SAYFA DÜZENLEME	7
SAYFA TASARIMI	2
Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri Bölümü	
MEDYA OKURYAZARLIĞINA KAYNAKLIK EDEN DERSLER	MEDYA OKURYAZARLIĞINDA YER ALDIĞI ÜNİTELER
İLETİŞİM TEKNİKLERİ	1,2
MESLEKİ GELİŞİMİ	1
TEMEL HAK VE SORUMLULUKLAR	6
MESLEKİ BİLGİSAYAR	8
KİŞİLER ARASI İLETİŞİM	1
DERGİ VE İNTERNET HABERCİLİĞİ	7,8
KİTLE HABERLEŞME HUKUKU	3
MEDYA TAKİBİ ARAŞTIRMA	6
ARAŞTIRMA	4

1.7. Verilerin Analizi

Müfredat açısından İletişim Meslek Liseleri; Radyo Televizyon, Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri ve Gazetecilik Bölümleri adı altında çeşitli dallara ayrılarak incelendi.

Her dalın kendi içerisinde bir disiplin olduğu düşünüldüğünde birden fazla dalın ve bu dallarda okutulan ders disiplinlerinden oluşan Medya Okuryazarlığı dersi elbette disiplinlerin birleşiminden oluşmaktadır denilebilir. Bu yargıyı daha da ileri taşıyacak olursak Türkiye de İlköğretim okulları 2. kademelerinin 6, 7 ve 8 sınıflarında seçmeli ders olarak okutulan Medya Okuryazarlığı dersinin disiplinler arası bir ders olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Sektörün ve çağın gereksinimleri doğrultusunda İletişim Meslek liselerinde zorunlu ve seçmeli olarak 10. sınıftan 12. sınıfa kadar önerilen ders havuzu içerisinde birden fazla meslek dersi bulunmaktadır. Bu Örgün ortaöğretim sonunda mezun olan bir öğrenciden bilinçli bir medya tüketicisi olmayı beklemek bir gereksinimdir. Bu eğitim sürecinden geçen bir birey Medya ürünlerini okuma ve anlamlandırma konusunda bir disipline sahip olmaktadır.

Türkiye de 2003 yılından bu yana üzerinde birden fazla çalışma yapılan Medya Okuryazarlık dersi İletişim Meslek Liselerinde zorunlu ya da seçmeli bir ders olarak ders havuzunda yer almadığı gibi İlköğretim okullarında da zorunlu bir ders değildir. Günümüzde yaşanan teknoloji karmaşasını okuma adına bir disiplin olan Medya Okuryazarlık dersi ilköğretim okullarının ikinci kademelerinde sadece seçmeli bir ders olarak okutulmaktadır.

Medya Okuryazarlık Dersinin içeriği 8 üniteden oluşmaktadır. Bu 8 ünite İletişim Meslek Liselerinde verilen tüm derslerin içerisinde seçilerek alınmıştır. Alan Ortak ve Dal derslerinden oluşan Bölümler de Medya Okuryazarlığı dersinin ağırlıklı olarak Alan Ortak dersler içerisinde verildiğini söyleyebiliriz.

1.8. Bulgular ve Sonuç

Yeni medyasının saç ayaklarını oluşturan yazılı verilerin yanı sıra ve görsel verilerden fotoğraf ve video, günümüz internet medyasında önemi gün geçtikçe artmaktadır. Özellikle anlatılmak istenen mesajların kalıcılığı ve etkisi anlamında görsele dayalı anlatımlardan fotoğraf ve videonun oluşturduğu televizyon dünyası internet tabanlı yayıncılıkla birlikte kitleler üzerinde etkisini güçlendirmiştir. Bu bağlamda görsel sanatların topluma ulaştırılması, şekillenmesi ve de diğer bir değişle bilinçli kullanımının nitelikli hale gelmesi için Medya Okuryazarlığı dersinin disiplinler arası bir role büründüğünü rahatlıkla söyleyebiliriz.

Yaşam boyu öğrenme ve eğitim sosyolojisi çerçevesinde Geleneksel medya ile birlikte yeni medyanın artık bireylerin ve toplumun sınırları içerisinde önemli bir ihtiyaç olduğunu söyleyebiliriz. Tam da bu noktadan hareketle zamanla gelişen teknolojiyle birlikte, insanlar kendilerini fotoğraf, video, gazete, dergi, radyo gibi sürekli değişen çeşitli kitle iletişim araçlarıyla ifade etmeye başlamışlardır. Dünden bugüne kadar gelmiş olan kitle iletişim araçlarının kendisine has özelliklerinin neredeyse hepsini bir çatı altında toplayan internet teknolojisi, insanlık açısından her anlamda çok büyük önem taşımaktadır. Tüm bu araçlardan gelen mesajların insanlarda yaptığı etkiyi doğru okumak için medya okur yazarlığı eğitiminin gerekliliği daha iyi anlaşılmaktadır.

Yaşam boyu öğrenmeyi besleyen ve hatta kimi zaman yönlendiren Medya okur yazarlığı dersi; İngiltere, Fransa ve ABD gibi ülkelerde direkt öğretim programlarında yer alırken; Kanada'da ise öğretim programındaki ilgili dersler içinde (Sanat, Dil Bilgisi, Edebiyat ve Vatandaşlık) okutulmaktadır. Ülkemizde ilk kez 2003 yılında Radyo Televizyon Üst Kurulu aracılığı ile gündeme getirilerek alt yapısı oluşturulan Medya Okuryazarlığı dersi; 2006 yılından bu yana ilköğretim okullarının 2. Kademe 6, 7 ve 8. sınıflarında seçmeli ders olarak okutulmaktadır. Dünyanın gelişmiş ülkelerinde zorunlu ders olarak ortaöğretim okullarında okutulan Medya Okuryazarlığı dersi Türkiye'de ise İlköğretim okullarında seçmeli ders olarak 6, 7 ve 8. Sınıflarda seçmeli ders olarak okutulması iyi bir adım olmakla birlikte Liselerde zorunlu bir ders olarak okutulması daha verimli olacaktır.

Medya Okuryazarlık Dersinin içeriğinde yaşayarak, dokunarak ve yaparak öğrenme aktivitelerine ağırlık verilmelidir. Buradan hareketle şunu söyleyebiliriz: fotoğraf ve video gibi uygulamaya yönelik sanatların medya oku yazarlığı dersi içerisinde önemi azımsanmayacak derecededir.

Yaşamın her alanını disiplinler arası alana taşıyan ve örnek teşkil eden Medya Okuryazarlığı dersi, İletişim Meslek Liseleri ders programına zorunlu ya da seçmeli ders olarak konulabilir.

Eğitim sosyolojisi bağlamında Medya Okuryazarlığı dersinin çerçeve programı ile iletişim meslek liseleri çerçeve öğretim programı arasında güncel ve güçlü bir bağ olmalıdır. Aktüel yaşama entegre olmuş çerçeve programları öğrenciyi hayata daha iyi hazırlar.

Medya Okuryazarlığı ders ünitelerinde Dünya basınına da bir ünite verilmelidir.

Medya Okuryazarlığı dersinde korumacı yaklaşımdan çok eleştirel Medya Okuryazarlığı eğitimi ön planda tutulmalıdır.

Sanatsal disiplini diğer alanlara taşımak için Okullarda teknolojik alt yapı çalışmalarına öncelik verilerek Medya Okuryazarlığına hizmet edecek araç ve gereçlerden oluşan sınıflar ya da çalışma alanları oluşturulmalıdır.

Disiplinler arası eğitimin önemine binaen Medya Okuryazarlığı dersinin, Üniversitelerin başta Eğitim Fakültelerinde olmak üzere; İktisat, İşletme, Kamu Yönetimi, Fen Edebiyat Fakülteleri gibi bölümlerinde seçmeli ders olarak okutulması, bu alanın tanınmasını ve gelişmesini sağlayacaktır. Böylece, sanatsal ve diğer alanlarda ortaklaşma sağlanarak Yaşam boyu öğrenmeye katkı sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- ARSLAN, S., GENÇ, E., KAYA, N., AZER, H., (2008). *Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabı*, Ankara: MEB Yayınları.
- ALGAN, E., (2007). *Medya Okuryazarlığı Alanında Teorik ve Pratik Yaklaşımlar: Medya Okuryazarlığı*, İstanbul: Kalemus Yayınları.
- ALTUN, A., (2009). *Eğitim Bilim Açısından Seçmeli Medya Okuryazarlığı Dersi Programına Eleştirel Bir Yaklaşım*, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:10, Sayı: 3.
- ANONİM., (2013)., *Dijital Fotoğrafçılığa Merhaba*, İstanbul: Kalemus Yayınları.
- BAKER, F. (2014). "Media Literacy", *Designing and Implementing an Effective Tobacco Counter-Marketing Campaign*, <http://www.cdc.gov> , (03.11.2014).
- BİNARK, M., BAYRAKTUTAN SÜTÇÜ, G., (2007). Ankara Mikro Ölçeğinde İnternet Kafeler Kullanım Biçimleri", XII. Türkiye'de İnternet Konferansı, Ankara.
- HOBBS, R., (2004). *A Review Of School-Based Initiatives in Media Literacy Education*, *American Behavioral Scientist*, Volume: 48, Issue: 1, p. 46.
- SAVAŞ, Ç., *Medya Okuryazarlığı Mümkün mü?*, inet-tr.org.tr/inetconf16/sunum/8.pdf, (03.06.2016).
- KILIÇ, L., (1995). *Video Sanatı Eleştirel Bir Bakış*, (Derleyen), İstanbul: Hil, ss. 104.

- KANBUROĞLU, Ö., (2004). *A'dan Z'ye Fotoğraf*, İstanbul: Say Yayınları.
- KANBUROĞLU, Ö., (2009). *Dijital Fotoğraf Rehberi*, İstanbul: Say Yayınları.
- İlköğretim Medya Okuryazarlığı dersi Öğretmen El Kitabı*, Ankara, MEB Yayınları, 2007, ss.4.
- İlköğretim Medya Okuryazarlığı dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*, Ankara, MEB Yayınları, 2007, ss.9
- İlköğretim Medya Okuryazarlığı dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*, Ankara, MEB Yayınları, 2006, ss.3.
- Radyo-Televizyon Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, Ankara, MEB Yayınları, 2011, ss.3.
- Radyo-Televizyon Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, Ankara, MEB Yayınları, 2011, ss.8-9.
- Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, Ankara, MEB Yayınları, 2011, ss.3.
- Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, Ankara, MEB Yayınları, 2011, ss.11-12.
- Gazetecilik Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, Ankara, MEB Yayınları, 2011, ss.3
- Gazetecilik Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, Ankara, MEB Yayınları, 2011, ss.8
- <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx> (19.01.2017)
- mevzuat.meb.gov.tr/html/24804_0.htm, (19.02.2017)
- mtegm.meb.gov.tr/www/ortaoğretim-kurumlari-yonetmeligi.../492 (19.02.2017)
- www.nedir.com/g%C3%gorsel-sanatlar#ixzz4WcUWGGG3 /15.12.2017]